

POŠTNA PLAČANA V GO-
TOVINI.

STROKOVNA

„PROLETARCI VSEH DEŽEL,
ZDRUŽITE SE!“

BORBA

GLASILO CENTRALNEGA DELAVSKEGA STROKOVNEGA ODBORA JUGOSLAVIJE

Izhaja vsakega 5., 15. in 25. v mesecu. — Uredništvo in Upravišтво: Ljubljana, Karla Marksa trg št. 2. — Naročnina znaša mesečno Din 4-50.2

Leto III.

LJUBLJANA, ponedeljek, 7. julija 1924.

Stev. 19.

Iz uredništva.

Vkljub temu, da izdajamo sedaj „Strokovno Borbo“ na šestih straneh, ne moremo spraviti v list vsega, kar bi bilo neobhodno potrebno sporočiti našim čitateljem. „Strokovna Borba“ sama, četudi povečana, ne more prinašati tega, kar sta preje prinašala oba lista. Zato prosimo sodruge potrpljenja. Obveščamo pa sodruge, da izide v prvi polovici tega meseca že tudi „Glas Svobode“ in da se bo potem vse zopet lahko uredilo po želji čitateljev.

Uredništvo.

Orjunaško zverinstvo

V četrtek ponoči je šest orjuncev na Viču zgrabilo s. Juvana Rudolfa, zvezali so mu z jermenom roke od zadaj na hrbet, zavezali so mu oči, odpeljali so ga v neko klet in mu tam z vijakom zdrobili roko, ker ni hotel poljubiti orjunaški znak. To so ponavljali petkrat, tako da namesto prstov na roki je viselo z roke strjena kri pomešana z zmečkanim mesom. Ves čas pa je imel zvezane roke in zavezane oči. Ko se je od strašnega mučenja sesedel na tla, so ga oblivali z vodo, da so ga spravili k zavesti. Ko so to inkvizicijsko orjunaško delo opravili, so ga odpravili pod Rožnik, na vsaki strani po dva orjuna z revolverjem v roki, grozeč mu, da ga takoj ubijejo, ako pogleda nazaj. Ob pol 24. uri je prispel v Delavski dom, da je pojasnil tamošnjim sodrugom zverinstvo, katero se je izvršilo nad njemu, potem je zopet padel v nezavest. — V bolnici so mu odrezali prste. Sedaj je pokvarjen za vedno in ne bo mogel zaslužiti si kruha s svojim delom. On je namreč kotlar in ima štiri neprekrbljene otroke.

Sodrug! Nabirajte za rudečo pomoč, tolovajstva se množijo od strani orjunaških banditov dan za dnevom bolj.

Policija krivcev še ni našla!!
Delavci in kmetje!

Takih zverstev niso počenjali niti italijanski fašisti. Orjunci so svoje učitelje fašiste prekosili v sadistični podivjanosti.

Odslej pa velja: *Zob za zob, kri za kri!*

Orjunaško centralno glasilo „Jutro“ piše pa takole:

Žalosten dogodek na Glincah.
V četrtek, pozno zvečer, je prišel na cesti na Glincah železolar Rudolf Juvan izivati gručo mladih ljudi. Ti spočetka na izzive niso reagirali, pozneje pa je prišlo do dejanskega napada. Juvan je bil končno zavlečen na dvorišče neke hiše, kjer so mu med ruvanjem zmečkali nekaj prstov. Zavlekli so ga nato na neki travnik, kjer se je onesvestil. Pozneje so ga našli pasanti in odredili s pomočjo straže, da je bil ranjenec odpeljan v bolnico, kjer je bil operiran. — Toliko o dogo lku samemu, ki ga je „Slovenec“ seveda takoj naprtil Orjuni. Klerikalci zaslednjejo sedaj sploh posebno taktiko, ki jo tudi striktno izvajajo. Za vsak pretep in sploh vsak prestopke dolže Orjunaše in hujskajo prebivalstvo, samo da bi izzvali nove incidente. Po stari jezuitski metodi, namreč z obrekovanjem, natolcevanjem, smešenjem in psovanjem hočejo zatreti njim tako nevarno vedno bolj naraščajoče nacionalistično gibanje. Kakor nam peroča oblastni odbor Orjune, je zaradi „Slovenčevih“ obdolžitev uvedel takoj najstrožjo pre-

iskavo pri vseh svojih članih na Viču in tudi pri ljubljanskih akcionah, vendar pa masakriranega Juvana sploh nikdo izmed članov niti ne pozna, torej tudi ne more imeti proti njemu kake mržnje. Zato je izključeno, da bi bili napadalc Orjunaši. Brzčas je šlo za kako osebno maščevanje; Juvan pa se hoče sedaj „narediti lepega“ s tem, da se predstavlja kot žrtev Orjune.

Naše poročilo je resnično; videli smo njegovo pretepeno telo in njegovo uničeno roko. To niso navadna pretepaštva fantalinov na vasi, temveč so to organizirani napadi strahovlade, banditov po vzorcu srednjeveške inkvizicije.

Torej, sodrug, primerjajte naše poročilo in lažnjivo poročilo orjunaškega glasila „Jutra“. Razmišljajte in se zapomnite!

Desetletnica svetovne vojne.

Ta mesec bo deset let, odkar je izbruhnila svetovna imperialistična vojna. Revolucionarni proletariati vsega sveta bo ob teh dnevih priredil demonstracije proti imperializmu in socialpatriotizmu, ki je vrgel vsa delovna ljudstva v dolgoletno medsebojno klanje, obubožanje in lakoto.

Tudi pri nas se bo proletariati spomnil onih dni. In to ne samo zato, da odkrije stare rane in razgali pred javnostjo „socialiste“ in klerikalce, temveč naše oči so uprte tudi v bodočnost: da se mobilizira proletariati v zmogovit boj proti imperializmu, ki pripravlja nove moderne, še strašnejše vojne. Ali ta boj bo le tedaj uspešen, če ponovimo in si še globlje v srce zapišemo nauke preteklosti. Nauki svetovne vojne imajo danes za nas, ko povsod grozi nova vojna, poseben aktuelen pomen.

Pravljici, da je vojna 1914—1918 bila zadnja vojna, ne veruje noben pameten človek več. Nevarnost novih krvavih bojev je za milijone in milijone očitna. Kali novih vojn klijajo v velebankah, trustih in sindikatih (to so največja kapitalistična podjetja). Nove boje se pripravljajo v tovarnah, obratih, laboratorijih, v štabih naraščajočih armad kapitalističnih držav.

Nova vojna se bliža. Na Balkanu vonjamo njen mrtvaški duh. Saj je vedno bolj napeto razmerje med SHS in Bolgarijo, Albanija je še vedno jabolko prepira, Rumunija hoče z orožjem ohraniti Besarabijo itd.

Seveda z resolucijami, deklaracijami in atentati ne bomo preprečili bližajoče se vojne, kot mislijo to socialpatrioti, „mirotvorci“ in anarhisti.

Vojno more preprečiti edino le stvarni, zmogoviti boj proletariata, ki bo strmoglavil nadoblast kapitala v Evropi in na vsem svetu. Demonstracije proti vojni, imperializmu in fašizmu ob desetletnici izbruha prve svetovne vojne morajo biti zato obenem demonstracija proti socialpatriotizmu in klerikalizmu. Kajti socialpatriote in klerikalce smo spoznali v tem času kot vnete hujskace za vojne kredite. Orjuna in drugi nacionalisti že danes odkrito hujskajo na nova klanja, socialpatrioti in klerikalci jih bodo v odločilnem trenutku podpirali.

Ta gospoda je pisala tudi pred letom 1914 proti vojni, kot piše danes. Ali ko je prišel usodepolni junij in julij, so socialpatrioti poteptali rdeče proletarske zastave in klerikalci so blagoslovljali pokol ljudstva — za interese kapitalistov.

Istotako bodo napravili v bodoče. Ali tedaj bo pa moč delavcev in kmetov druga kot je bila leta 1914. Mi moramo stalno pripravljati delavske in kmetske množice za odpor proti novim roparskim vojnem. Radi tega se morajo vse naše krajevne politične in strokovne organizacije takoj začeti pripravljati, da bodo naši demonstrativni shodi od 27. julija do 3. avgusta čim sijajnejše izpadli. Zato ni dovolj mobilizirati samo delavstvo, ampak tudi kmete, invalide itd. Krajevne organizacije bodo dobile tozadevna navodila. „Glas Svobode“ bo posvetil temu protivojnemu in protifašistovskemu tednu dovolj prostora, da bodo mogli iz njega črpati vsi sodrug i zadosti gradiva.

Stojmo stalno na braniku delavskih in kmetskih interesov!

Proč z vojno, živel revolucionarni boj!

Proč z Orjuno, proč s fašizmom!

Proč z izdajalci delovnega ljudstva: socialpatrioti in klerikalci!

Živela proletarska internacionala!

Živela svobodna združitev osvobojenih delavcev in kmetov vseh dežel!

Živela unija ruskih delavsko-kmetskih republik!

Pripravimo se na protivojni teden od 27. julija do 3. avgusta.

Plačani banditi demokratskega kapitala.

Demokratski kapital postaja v Sloveniji vedno močnejši. Na čelu demokratskega kapitala korakata dve velebanki Ljubljanska kreditna banka (delniški kapital 50 milijonov) in Slavenska banka (tudi 50 milijonov dinarjev kapitala). V demokratski kapital spada tudi Trboveljska premogokopna družba (50 milijonov dinarjev kapitala). Lansko leto je imela Trboveljska družba 32 milijonov dinarjev čistega dobička, torej se je njen kapital obrestoval lani s 64%, kar pomeni, da so na vsakih 100 Din kapitala lani „zaslužili“ 62 Din. Vendar je pa treba pripomniti, da imajo večino Trboveljske premogokopne družbe v rokah inozemski, nemški in francoski kapitalisti. (Orjuna jih ima še rajši, če ji več plačajo, kot domači.)

Slavenska banka, ki predstavlja višek demokratske bančne odiralne politike na račun izsesavanja trboveljskih rudarjev, komandira tudi Slovensko banko in ima mogočen vpliv v Ljubljanski kreditni banki, v vevskih papirnicah itd. Zadnje čase prihaja vest, da sta sklenili Ljubljanska kreditna banka in Slavenska banka interesno skupnost, kar pomeni, da sta si razdelili polja, ker bosta odirali delovno ljudstvo. To je čisto razumljivo, saj ima Slavenska banka v posesti velik del (menda eno tretjino) vseh delnic Ljubljanske kreditne banke.

Predno pa bom orisal organizacijo demokratskega kapitala v Sloveniji in drugod, bom najprej pojasnil vezi, ki vežejo naše demokratske kapitaliste z internacionalnim kapitalom.

Tisti kapital, ki po svojih listih („Jutro“, „Domovina“, „Orjuna“ itd.) farba ljudi, da je nacionalen, naroden in ne vem še kaj, ta kapital pa ima v resnici največ zvez s tujimi kapitalisti. Znano je, da je Slavenska banka v ozkih zvezah z „Banko za srednjeevropske države“ (francosko Banque pour les Pays de l'Europe centrale, nemško Zentraleuropäische Länderbank). Ta francosko-nemška banka ima odločilen vpliv na Slavensko banko in po tej na Ljubljansko kreditno banko, poleg tega ima ta banka v svojih predalih tudi veliko večino delnic Trboveljske družbe. Ta francosko-avstrijska banka pa se nahaja zopet v ozkih zvezah z drugo francosko banko „Banka za Paris in Nizozemsko“ (Banque de Paris et des Pays Bas). Za to banko pa se ve, da spada pod oblast svetovne „Standard Oil Company“ v Ameriki, ki je eden največjih kapitalističnih trustov na celim svetu. Njena finančna moč znaša približno milijardo dolarjev ali 85 milijard dinarjev. Tej „Standard Oil Company“ načeluje vsega mogočni milijarder (v dolarjih seveda) John Rockefeller, ki je pravi gospodar sveta poleg drugega ameriškega milijarderja John Morgana. Vidite, sodrug, od kod prihaja zadnja in najvišja komanda naših demokratskih nacionalistov, ki pod krinko „nacije“ in pod poveljstvom ameriških milijarderjev izkoriščajo slovensko ljudstvo in oborožujejo Orjuno.

Rockefeller

Banka za Paris in Nizozemsko

Banka za centralnoevropske države

Slavenska banka — demokrati

Trboveljska družba

Orjuna in druga demokratska zalega.

Takole izgledajo kapitalistične vojne čete in njih poveljniki.

Mi pa tudi dobro vemo, od kod prihajajo sredstva za vzdrževanje „Jutra“, „Domovine“ in „Orjune“.

Demokratska stranka podpira z vsemi sredstvi Orjuno. Denarni vir vsega pa je Slavenska banka.

Od teh internacionalnih in „nacionalnih“ pijavk je plačana Orjuna. Plačani od teh, so šli orjunaši ubijati rudarje. In kot plačani banditi teh bančnih zavodov skušajo še nadalje na eni strani slepiti delovno ljudstvo z „nacijo“ itd., istočasno pa uganjati najhujši teror nad njim.

Tega nekateri zapeljani člani Orjune še ne vedo. Treba jim povedati, da zapustijo druhal bankirskih najemnikov, če imajo le še kaj poštenja v sebi: Treba jim obrazložiti, da razume Kranjc, Žerjav in drugi šefi Orjune pod „nacijo“ in „svobodo“ blagajne gorenjih bank.

Treba povedati še nevednim, da razumejo voditelji Orjune pod „bojem za narod in svobodo“ — boj za zasužnjenje vsega ljudstva pod demokratski kapital, ki bi potem še svobodneje izsesaval kri in mozek slovenskega ljudstva.

Povejte vse to onemu orjunašu, ki bi skušal dokazovati — kljub njihovim grozodejstvom v Trbovljah — da so orjunaši za delavce in kmete.

Kdor je bil zaslepljen, bo spregledal, kdor se bo še nadalje zaveštno

boril v orjunaških vrstah, je plačan pandur „nacionalnega“ nemškega in francoskega kapitala!

Delavci in kmetje, strnimo svoje vrste proti nameravam kapitala!

Delavci in kmetje, strnimo svoje vrste proti oboroženim plačancem kapitala!

Zivel delavsko-kmetjski blok!

Proč z demokratsko stranko in Orjuno, ki jih plačujejo banke, da bi izsesale zadnjo kapljico naše krvi, da bi spravile v bedo naše družine in deco in nas vrgle v kremplje kapitalističnih pijavk!

K. Kidin.

Orjunska nasilstva!

V Ljubljani, prestolici „bele“ Slovenije, uganjajo orjunske pretepači in tatovi zadnje čase neverjetne stvari. Na ulici ti prežijo na ljudi in katerega jim označi Žerjavova golazen okoli „Jutra“ in „Naroda“, tega orjunske pretepači napadejo in premikastijo. Odkar je demokrat Baltič veliki župan, je policija pasivna napram tem razbojnikom. Orjunci kot „nacionalni junaki“ se ne upajo sicer napadati enakovrednega in enakomočnega nasprotnika. Kaj še, v takem slučaju so pripravljeni celo svoj znak pogaziti, kakor se je to že pripetilo. Greben in „nacionalna korajža“ jim pa zraste, kadar dobi orjunska akciona posameznika v roke, o katerem ve, da ni oborožen. Tudi na ženske navaljujejo ti „nacionalni junaki“. V zadnjem tednu, odkar je orjunc D. na službenem avtomobilu dobil precej orožja — odkod se ne sme povedati — so postali posebno nasilni. Zgodilo se je, da so pri belem dnevu v mestu obkolili celo gostilno in pretepli navzoče mirne delavce, ki dotedaj še niso bili komunisti. Več delavcev je bilo težko ranjenih, policija krivcev ne more (?) najti. Pravijo, da Žerjavova lutka Baltič ni povsem nedolžen pri tem, da policija „ne more“ najti razbojnikov. V ponedeljek so napadli tudi s. Osterca in Hlebca in vkljub temu, da jih je policija dobila na licu mesta, se orjuncem, studentu Burji in gostilničarju Zupanu, ni zgodilo ničesar. Opoldne na ulici so napadli tudi s. Lemeža, pri tem napadu se je odlikoval orjunc Hrovat Anton, in policija zopet „ni mogla“ ničesar. Itd. itd. vedno isto: policije ob času napada ni nikjer, ko pride, se potek napada zapiše in krivcev ne najde. Zapisnik ostane v arhivu pri sodišču in konec.

Cel mesec smo mirno prenašali te napade. Niti branili se nismo resno, toda ker je policija nezmožna skrbeti za javno varnost, bomo zato za svojo varnost poskrbeli sami. Ker se proti zavrtnim napadom nihče ne more braniti, bomo nastopali proti orjuncem z istimi sredstvi. Zobja zobja! Za enajst slučajev telesnih poškodb smo do danes v dolgu pri Orjuni. *Dolgove bomo pričeli vračati z obrestmi.*

Njihov „boj“.

Klerikalci so imeli svoje zborovanje v Celju.

SLS je sklicala svoje zborovanje v zelo težkem političnem položaju, v dobi najhujše reakcije.

Klerikalci pravijo, da so zastopniki slovenskega naroda. Človek bi pričakoval z vsjo upravičenostjo od teh „zastopnikov“, da bodo podali jasno sliko o današnjem političnem položaju in kje in kakšen je izhod iz njega za delovno ljudstvo.

Ali vsega tega niso storili. Ugotovili so to, da preganja sedaj tudi nje zakon o zaščiti države, ki so nam ga dobrohotno privoščili, češ, naj jih le preganjajo, da bomo mi naložili glasove med delavstvom in spravili enega človeka več do poslanskega mandata. V Trbovljah je klerikalni poslanec agitiral pred občinskimi volitvami: Ne glasujte za Neodvisno Delavsko Stranko, ker tak občinski svet bo razpuščen! Sedaj so morali ugotoviti, da je bil razpuščen ljubljanski občinski svet, v katerem mi nismo tvorili večino, ampak opozicijo.

To so ugotovili in nič več.

Na vprašanje: Kaj pa sedaj, kako voditi boj proti režimu, klerikalci na

svojem zborovanju niso odgovorili. Mesto tega so poslali nekaj resolucij na razne ministre, predsednika parlamenta in kralja. Istočasno so se pa potrkali na svoje junaške prsi: Mi SLS-ariji bomo živeli do konca. — S tem je klerikalni boj proti režimu in „za pravico“ končan...

Naša stranka jih je pozvala dvakrat na skupno akcijo proti Orjuni. Klerikalci so to odbili, češ, ne smemo se preveč skregati z vlado. S tem so dokazali, da je bilo pisanje „Slovenca“ nekaj dni junija meseca nerešno mišljeno. Hoteli so le nasuti ljudem peska v oči, češ, da se bore za obrambo delovnega ljudstva pred Orjuno. Ko bi morali res pokazati svojo „opozicijskost“, so se ustavili.

O Radiču vsi klerikalni listi previdno molče. Oni hočejo, da bi kmetске množice ne izvedele tega, da prihajajo hrvatski kmetje in njihov voditelj do spoznanja, da bo zmagala pravica le tedaj, ako se bosta združila v boj delavec in kmet. Klerikalci hočejo zadržati kmetске množice pred dejanskim, pravilnim nastopom proti krivici in nasilju. To se jim seveda ne bo posrečilo.

Ideja delavsko-kmetjskega bloka, ideja združitve delavcev in kmetov ne zmaguje samo na Hrvatskem, ampak bo zmagala v celi Jugoslaviji kljub vsem protinaporom ljudskih sovražnikov. In do tega spoznanja bo prišel tudi slovenski kmet tem jasneje, čim bolj bo temu nasprotovalo vodstvo SLS. Kajti kmetsko ljudstvo pada vedno globlje v dolgove, prede mu vedno slabša in ono je naveličano klerikalne demagogije in cincanja, ki mogoče koristi gotovim gospodom, škoduje pa ljudstvu.

Klerikalci ne vidijo torej nobenega resnega boja za koristi delavcev in kmetov. Radičeva hrvatska republikanska seljačka stranka je bila nekaj časa skupaj z njimi v „opozicijskem bloku“ in jih je zapustila, ker je videla, da na klerikalno „opozicijo“ ni dati ničesar. To bodo spoznale tudi množice v Sloveniji. Tedaj šele bo postala ideja delavsko-kmetjskega bloka kri in meso in tedaj se ne bo več gospoda igrala z interesi delavcev in kmetov.

Mi kažemo klerikalno politiko tako, kakršna je ne zato, da bi slabili opozicijo proti reakciji. Ampak mi jo kažemo ravno zato, da se opozicija res stvori, da pospešimo osvobodilni boj delavcev in kmetov. Ta pa ne more biti uspešen, če ne pozna delavec in kmet svojih bojnih zaveznikov in sovražnikov.

Delavci in kmetje spadamo skupaj v en delavsko-kmetjski blok.

Klerikalci zahtevajo, da se postavi mesto Pašič-Pribičevićeve vlade tako vlado, v kateri bi sedele še druge meščanske stranke in seveda SLS tudi.

Delovnemu ljudstvu pa s tako vlado ne bo pomagano. V korist delovnega ljudstva mora biti samo vlada delavcev in kmetov, ne pa gospode, ki bi nas še nadalje zatirala in odiralala.

Zahteva delavsko-kmetjskega bloka je torej: „Delavsko-kmetjska vlada“, ker delavci in kmetje imajo večino v državi.

Zato se strnimo v „Delavsko-kmetjski blok“!

S. Pavle Pavlovič pred sodiščem.

(Po „Radniku“, centralnem organu NDSJ)

23. junija 1924 je stopil s. Pavlovič po osmih mesecih preiskovalnega zapora pred beograjsko sodišče, obdolžen, da je kot član in predsednik izvrševalnega odbora komunistične stranke Jugoslavije „organiziral mase in pripravil nasilno prevzete oblasti potom krvave revolucije“. Ta proces je tipičen proces buržuaznega sodišča proti revolucionarju, ki je bil poklican na odgovor, a se nazadnje razvije v grozno obtožbo proti oblastem, proti kapitalizmu, kot da državni pravdnik (posebej reakcija) sedi na zatožni klopi in mu manjka besed v zagovor.

Obtožbo, ki jo je čital državni pravdnik, opremljeno z najvažnejšimi citati iz vukovarskega programa KSJ, je s. Pavle poslušal mirno sedeč na klopi. Potem je vstal in odgovarjal. Njegov suhi obraz, v katerega je osem-mesečno življenje v zaporu začrtalo

do neba kričeč protest proti nasiljem, njegov ostrí pogled, ki je rezal državnega pravdnika, njegova beseda, ki je bila nevzdržljiv izbruh osem-mesečnega molčečega trpljenja — vse to je napravilo na publiko neopisen vtis.

Najprej protestira proti nasiljem in maltretiranju v zaporu. Potem prehaja na obtožbo, ki podtika programu KSJ zločinske namere. Ta program je program revolucije, program revolucionarnega boja, ki je samo nujen odgovor na teror vladajočega kapitalističnega razreda. Zgodovina nam kaže, da so se novi družabni sistemi porajali iz revolucij. Državni pravdnik imenuje revolucijo blaznost — potem je sedanja družba, ki je nastala potom meščanske revolucije, blaznica. S. Pavle razlaga razvoj kapitalizma in dokazuje, kako ta razvoj vodi nujno k revoluciji. „Če je zločin, konstatiraj ta dejstva, če je zločin povedati, da bo moral oklep pravnice lastnine, ki ovira zdrav razvoj, počiti — potem sem jaz nepoboljšljivi zločinec. Kapitalizem je organiziral svetovno vojno, milijone ljudi je poginjal v klavnicu — in to ni zločin. — Če mi odkrivamo vzroke tega nečloveškega početja — je to odkrivanje po nekem zastarelem paragrafu iz leta 1881 zločin. Jaz pa želim, da bi bilo še mnogo milijonov takih zločincev.“

Naš program je odgovor delovnega razreda na nasilja buržuazije. In s. Pavle nam kaže celo vrsto kričečih primerov. Proti temu tlačnemu, brezpravnemu razredu je naperjena obtožba državnega pravdnika. Naj državni pravdnik zahteva naše glave in našo kri. Samo naj nas ne žali, kadar niti buržuazija ne žali naših tuberkuloznih pljuč na njenih podjetjih in pri najtežjih delih.

Ko državni pravdnik toži revolucijo, naj ve, da: *Kadar se interesi enega razreda strinjajo z interesi delovne večine naroda, tedaj ima ta razred pravico, da uporabi silo in uveljavi interese večine.*

To ni nasilje, kakor ga slika državni pravdnik, to je revolucionarni pokret, ki jamči razvoj in napredek.

Če bi me sodil plebiscit, bi bil proglašen za nedolžnega. Ali današnji režim me ne sme spoznati za nedolžnega, ker ne bo imel s čim opravičiti svoja doslej izvršena nasilja. Jaz nimam niti malo iluzij, gospod državni pravdnik, da bom oproščen.

Potem s. Pavle dokazuje nepostavnost obtožbe. Program je bil sprejet na vukovarskem kongresu v prisotnosti policijskega zastopstva, bil je tiskan in šel skozi cenzuro, na podlagi tega programa je bilo izvoljenih 59 poslancev. Leto dni ni nobeno sodišče zapazilo na tem programu kaj zločinskega. A tudi v drugih podobnih slučajih ni postopalo tako strogo, ko je šel Pašič na rumunski dvor iskat neveste za kralja, je dejal: „Moja stranka se je borila proti dinastiji Obrenovićev in je z orožjem v roki rušila njihov režim“. Naj g. državni pravdnik pomisli o tem.

Rajni Draškovič je leta 1895 delal zaroto, da ubijejo reakcionarnega profesorja Djordjeviča. Tedaj so socialisti, ki morajo biti kot marksisti proti individualnim nasilstvom, glasovali proti temu.

Pa če je že govor o nasilju, pogledajte Italijo, Španijo, Nemčijo, Madžarsko, kjer manjšina terorizira večino. Jugoslavija jih še prekaša. Ljubica Ljubičić, 1000 ljudi, ki so jih l. 1921 ubili v Labu, ne da bi kdo krivce klical pred sodišče — taki slučajji jasno pričajo, da je naš program še premehek.

Ali je proti vsem tem zločinom in nasilstvom mogoč drugačen odpor kot revolucionaren boj, kot organizirano kolektivno nasilje?

Rečem vam: če se ne bi bil komunist, teh osem mesecev terorja v beograjski Glavnjači bi me napravilo za komunisto.

Državni pravdnik zavira kolo razvoja, ki ga ne more ustaviti niti sto in sto državnih pravdnikov. Težnje proletariata, izražene v našem programu, so težnje vsega človeštva. Da uničimo razrede, t. j. da uničimo izkoriščanje človeka po človeku, moramo uničiti ta trhlj družabni sistem, prevzeti oblast in vzpostaviti začasno diktaturo proletariata, kar je v interesu

vsega človeštva. Imenovati zločin to našo voljo, more le preperel hlapec tega preperlega režima.

(Ob 12. uri se razprava prekine in se nadaljuje ob 4. uri popoldne.) Nadaljnje poročilo še prinesemo.

*

V torek ob 5. uri popoldne je sodišče izreklo obsodbo, po kateri je s. Pavle Pavlovič obsojen na leto dni ječe.

Boj proti komunistom.

Kdo ga napoveduje?!

Brezdvomno tisti, ki mu ni všeč, da se rudarji ne dajo brez vsega ukloniti nasilju, krivici, zaslužnjenju.

Napoveduje ga buržuazija, ki si izmišlja vse neresnično, da bi opravičila svoja nasilstva proti tlačnim delavcem in kmetom, ki jih imenuje v svojih glasilih — komuniste, kot so imenovali ustreljene lačne železničarske družine — boljševice, ki so hoteli upropasti državo — medtem ko so v resnici zahtevali le kruha in svobode in miru.

Zločinsko „Jutro“ piše v nedeljski številki:

„Trbovlje so razkrile obstoj velike zarotniške organizacije, naperjene proti sedanjemu družabnemu redu in obrnjen proti obstoju naše mlade države. (Podčrtano v „Jutru“.) Komunistom se je posrečilo zadnja leta... vzpostaviti organizacijo, ki je sedaj mnogo opasnejša in usodnejša, nego je bila njihova prejšnja.“

To vidi „Jutro“, to piše stranka, ki je proglasila izjemni zakon ne samo proti komunistom, ampak *proti celokupnemu delavskemu razredu in njegovemu gibanju*. To piše stranka, ki je začutila, da se ne da ustrahovati del. razreda z izjemnimi zakoni, pa je organizirala plačane morilce, da justificirajo rudarje, ropajo in ubijajo. Da prikrije svojo morilsko organizacijo, ki ogroža red in mir, kaže na krivca, ki ga ni in kakršnega ni, ker proletarijat se bori za osvobodjenje potom odkritega razrednega boja, zarotniške organizacije pa prepušča prepadajoči buržuaziji in njenim klikam.

Ali še eden napoveduje boj komunistom — to je osvobodilnemu boju delavcev proti fašizmu in kapitalizmu. Kdo?

Stari „prijatelji“ delavskega razreda. Socialpatrioti.

Ali res? Zahrbno so res izdajali vedno proletarski boj. Ali javno so zakrivali svoje izdajalsko početje z raznimi lepo donečimi frazami.

Toda sedaj izjavljajo socialpatrioti svoje početje odkrito v svojem mari-borskem glasilu „Volksstimme“ sledeče:

„Naš boj je naperjen v enaki meri proti fašizmu in komunistom.“

Tako stališče zavzemajo ti „sodruzi“ v današnjem položaju.

Ali je potreben še kak komentar? Menda ne. — To je tista vloga „zlate sredine“ v praksi.

57 komunistov pred vojaškim sodiščem.

V Mainzu se je nedavno končal pred francoskim vojnim sodiščem proces proti 57 komunistom, ki so bili obtoženi antimitaristične propagande med francoskimi četami v Porurju. Med temi 57 komunisti se nahajajo sodruzi iz Nemčije, Francije, Avstrije, Jugoslavije in en arabski sodrug. Vsi postavljeni pred eno in isto sodišče, vsi obtoženi enega in istega dejanja. In vojno sodišče ni sodilo po nacionalnih predsodkih. Obsodilo je državljane francoske republike isto tako kot Nemce in Jugoslovane. Najmanjša obsodba znaša 6 mesecev, največji 10 let.

Sodrug iz Jugoslavije Benkovič je obsojen na 5 let ječe in 500 zlatih mark denarne globe in sodrug Žika Konstantinovič na 3 leta ječe ter 100 zlatih mark!

S tem je dokumentiralo sodišče francoskega militarizma pred vsem svetom, da delavska internacionala ni nobena prazna beseda, temveč res organizacija požrtvovalnih, smelih proletarcev vsega sveta. In potek procesa, način obtožbe in obtežilni material daje jasno

sliko, da so si kapitalisti Nemčije in Francije in vseh dežel edini v boju proti revolucionarnemu proletariatu.

Državni pravdnik je koncem svoje obtožnice dejal članom vojnega sodišča: „Ne pozabite tega, da niste sodniki, temveč oficirji, in sodite neusmiljeno!“

Levi meščanski blok, ki je danes v Franciji na vladi s pomočjo gospodov „socialistov“, noče pomilostiti 57 obsojenih komunistov v Mainzu.

Zanimivo je to, da o tem velikem procesu ni poročal niti en slovenski meščanski ali socialpatriotski list. Vsakdo bo vedel, zakaj ne.

Pomagajmo žrtvam reakcije.

Položaj žrtvam povodom orjunskega napada 1. junija v Trbovljah je še vedno nad vse tragičen. Trije ranjeni sodrugi so sicer odšli te dni iz bolnice, a imamo zopet dva nova aretirana sodruga iz Hrastnika. Položaj je torej v celoti nespremenjen.

Število žrtev je danes sledeče: 35 sodrugov v ječi, 1 v bolnici, 9 žena aretiranih sodrugov, 13 otrok, 2 matere žrtev; brezpogojno moramo torej podpirati še 60 oseb.

Moramo pa na žalost poudariti, da se slovenski proletariat še vse premalo zaveda, da so žrtve njegovi najožji sobratje, katerim mora on v prvi vrsti priskočiti na pomoč! Zato je nujno potrebno, da se med slovenskim delavstvom bolj agilno zbira za trboveljske žrtve. Tudi je treba prispevke podvojiti. Le z izdatno večjimi in hitrejšimi podporami bomo v juliju mogli uspešno podpirati svoje sobrate, ki so žrtve nasilja in reakcije.

Dragoceni so prispevki srbskega in hrvatskega proletariata, a bilo bi slabo spričevalo za razredno zavest slovenskega proletariata, če bi južni bratje več žrtvovali kot mi sami.

Zato na bolj agilno in energično delo!

Prejeli smo sledeče nadaljne prispevke:

Medvode (zbirka) 110 Din, Jesenice (na račun) 500 Din, Peterkovič 1250, Ogorevc 50 Din, Anton Salomon 10 D, Kamnik (zbirka) 254 Din, Uzar (Tržič) zbral 12750 Din, J. K. 50 Din, Škofja Loka (zbirka) 71 Din, Osterc nabral 619 Din, Novak Franc 75 Din, Dolmovič Alojz (Moste) 10 Din, KO Maribor 8150 Din. — Skupaj 197050 Din. Zadnjič izkazano 25.14050 Din. — **Vsega zbrano 27.111 Din.**

Strok. organizacije in boj proti fašizmu.

Za vsacega revolucionarnega in razredno zavednega delavca je jasno, da se mora delavski razred boriti najodločneje proti fašizmu, proti njenim oboroženim pohodom na delavstvo, katere so jugofašisti orjunci pri nas započeli. Jasno je, da danes ne zadostuje več samo ideološka borba proti Orjuni, ampak da se mora oboroženim orjunskim tolpom postaviti nasproti strogo disciplinirana in dobro organizirana proletarska obramba. Jasno je, da so orjunci celo lansko leto izkoristili za organizacijo svojih čet in da je naš

boj z resolucijami, v katerih smo zahtevali razorožitev, ostal brez uspeha.

V vseh teh vprašanjih smo si na jasnem in enotnega mišljenja. Vprašanje pa, kako organizirati delavsko obrambo, vlada v nekaterih krajih še precejšnja nejasnost. Nekateri so namreč mnenja, da je obramba potrebna samo proletarski stranki, da pa bi lahko strokovne organizacije — kot gospodarske organizacije — mogle ostati v tem boju ob strani.

Kako je s to stvarjo? Fašisti-orjunci so organizacija, katero so ustanovili, katero vodijo in finansirajo kapitalisti, ne samo zato, da preprečuje razvoj proletarske stranke, ampak tudi zato, da ruši strokovne in gospodarske organizacije delavstva. Kapitalizem, industrijski kakor tudi finančni, se nahaja v veliki krizi (to je svetovna kriza kapitalizma) in zato teži za tem, da bi s povečano eksploatacijo delavstva, z zniževanjem mezd, s podaljšanjem delovnega časa, z odpravo kolektivnih pogodb in z ukinjenjem ostalih pridobitev popravil svoje stanje.

To pa more kapitalizem doseči le s tem, da ruši tiste delavske organizacije, ki se temu upirajo. V Italiji so fašisti dobesedno požgali in razrušili delavske domove, delavske zbornice, delavske konsume, skratka, vse institucije, na katere se je opiralo delavstvo v svojem boju proti fašizmu. Posledica razrušenja delavskih organizacij je bila: podaljšanje delovnega časa, znižanje mezd in strahovito poslabšanje delovnih pogojev.

Da se delavci ne bi ponovno organizirali v bojne strokovne organizacije, je Mussolini ustanovil svoje fašistične sindikate, katerih člani pa so delodajalci in delavci. Torej Šega in Zorja ali pa Skubic in Fric ali Noot in Wergel, vsi bi potem po fašističnem vzorcu bili člani ene organizacije. Takoj po zavzetju oblasti so fašisti vrgli na cesto stotisoče delavcev, med njimi nad 30.000 železničarjev.

Tudi v Jugoslaviji se dogaja isto. Buržuazne bele garde, ki tvorijo sedaj Orjuno, so 1920. leta z orožjem udušile štrajk bosanskih rudarjev. V Pančevu so orjunci 1923 napadali strokovne organizacije. V Trbovljah so 1. junija zažgali Rudarski dom, kjer je bil sedež centrale Zveze Rudarskih delavcev. V Ljubljani so v septembru 1923 streljali na Delavski dom, kjer je sedež 8 strokovnih organizacij. V Splitu, Zagrebu in po drugih krajih države, povsod, kjer jih niso pošteno dobili po glavi, napadajo orjunci delavske organizacije politične, strokovne, gospodarske in kulturne brez razlike. Orjunci napadajo tudi posamezne osebe, posebno tiste, katere smatrajo za vodilne.

Poleg tega pa skušajo orjunci pritegniti delavce k sebi in pripravljajo se celo na ustanovitev jugofašističnih strokovnih organizacij.

Iz vsega gori navedenega je razvidno, da so orjunci sovražniki celega delavskega razreda in da se mora v boju proti fašizmu stvoriti **enotna delavska obramba** na vseh poljih. Le potem enotne delavske obrambe se bomo obranili jugofašistične diktature, na katero se pripravljajo orjunci po vzgledu svojih italijanskih in nemških pajdašev. Doli z orjunci!

Živela enotna delavska obramba!

Boj fašizmu.

Fašizem za nas ni več novost. Od kar obstoja Orjuna v Sloveniji, smo jo razkrinkavali kot medel posnetek laškega fašizma, a od takrat pa do danes se je marsikaj opremenilo. Takrat je obstojal ves orjunski pokret v tem, da so plehki studentje na nacionalnih manifestacijah jecljaje čitali slabo sestavljene govore domovini in kralju na čast, da so se mladi ljudje, ki jim je moštvo poganjalo v krvi, hodili ob poletenskih večerih po 40 v četi hladit na ljubljanske ulice in svoja bolna grla zdraviti z abnormalnimi kiki ali da je gruča orjunciev ob polnočnih urah v kaki ljubljanski kavarni pri vinu manifestirala svojo jugoslovansko gorečnost. Potem pa je bog udaril našo državo ne s kugo ali lakoto, ampak z vlado P.P. Mnogo je zapisanega v tej enostavni formuli: balkanska tema in reakcija, nasilja in posilstva iz turških dni (Pašič) roko v roki z modernim nasiljem fašizma, z zastopnikom Mussolinijevih metod Pribečevičem. Zdaj so orjunci zlezli z govorniških tribun in izza kavarniških miz in dne 1. junija so v Trbovljah praznovali svoj ognjeni krst z justifikacijo Fakina in salvo strelav na delavsko množico.

Ta 1. junij je važen mejnik v vsem razrednem gibanju v Sloveniji, še bolj pa za mladino, saj je ona predstraža vsega revolucionarnega proletariata in zraven, saj se iz njene srede večidel rekrutirajo elementi, na katere se fašizem naslanja.

Prvi junij znači izgubo vere v parlamentarizem med onimi masami, ki so doslej še računale nanj. Buržuazija, vlada sama se je poživžgala nanj, zato se mase pripravljajo na drugačen razgovor. Obe skrajni liniji: reakcija in fašizem na eni, revolucionaren odpor na drugi strani se krepi, doslej indiferentna sredina se izjavlja na eno ali drugo stran. Malomeščanski elementi se cepijo na obe ekstremni krili, kmečki proletarijat se je ves zrevolucioniral. Masa delavske mladine, ki je doslej gubila čas v negotovi dremavici, se odločno pripravlja na boj.

Sodrugi, velik je čas in velike so naše naloge! Poslednjega mladega delavca, kmeta, malomeščana mobilizirajte! Fašizem v Italiji je z zločinom nad Matteottijem izkopal grob internacionalnemu fašizmu, tudi našemu orjunstvu. Na nas je, da to pospešimo!

Organizirajte obrambo! Kmečka mladina uvideva potrebo skupnega nastopa z delavsko mladino proti reakciji, organizirajte obrambo po vaseh! Vsa masa delavske in kmečke mladine mora sodelovati pri tem revolucionarnem odporu zato organizirajte obratne celice! Brezobzirno obračunajte z vsakomer, ki je orjunaš ali njih simpatizer! Bojkotirajte ga! Povejte kmečki mladini, kako smešni so papirnati protesti klerikalnih poslancev proti oboroženemu fašističnemu nasilju! Povejte delavcem, ki še slede socialističnim stopinjam, kako zločinsko je sabotiranje odpora od strani ljudi, ki jim pristojna samo še eno ime: **socialfašisti!**

Sodrugi, znajte: Kadar je reakcija na višku, je strah buržuazije pred revolucijo največji. Bodimo žilavi in pretolkli se bomo!

zdravljenje, medtem ko so posamezni gospodje — celo iz upravnega odbora — letno šli v Toplice in dobili za na pot še par sto dinarjev priboljška. — Spomnite se na to, kako vas zdravniki, ko se javite bolne, preiščejo (zdravnik ima utemeljen izgovor, da tekom ene ure ne more preiskati po 50 in še več pacientov), kaka zdravila dobite?

Delavci! Spomnite se na to, da dobite izplačanih ob slučaju bolezni le 70 odst. vam ustavljenih prejemkov. Spomnite se na to, da dobite za babiško pomoč 50 Din, medtem ko morate plačati babici po 250—500 Din.

Železničarji! Pri sedanjih volitvah boste odločali, ali hočete še nadalje imeti tako slabo bolniško blagajno ter metati svoj denar proč, ali se boste s tem, da boste izvolili v odbor zavedne može, dali tem priliko, da to korupcijo odpravijo in vam ustvarijo res vzorno bolniško blagajno.

V ta volilni boj bomo šli za:

1. Odpravo zloglasnega člena 62, po katerem dobite v slučaju bolezni kot podporo le 70 odst. ustavljenih prejemkov,

2. izvojevanje bolezninske podpore za upokojeince,

3. znižanje rednih članskih prispevkov,

4. odpravo omejitev glede predpisovanja zdravil,

5. zvišanje bolniške pomoči do tiste višine, kolikor zahtevajo honorarja organizirane babice

6. novo razdelitev članov na posamezne želez. zdravnike tako, da bo vsak zdravnik bolnika lahko natančno preiskal,

7. revizijo pravilnika o bolniškem in nezgodnem zavarovanju.

Konferenca „Splošne žel. organizacije“ je dne 29. junija 1924 tozadevno sklepala in sprejela sledeči predlog:

Izvoli naj se petčlanski odbor, ki bo naredil vse korake za sestavo liste in agitacijo sporazumno s centralnim odborom.

Izdelaj naj nov pravilnik o bolniškem zavarovanju, ki bo zastopal interese zavarovanih članov ter bo nekak program za skupščinarje, ki bodo izvoljeni, za njih delo pri oblastni upravi v Ljubljani in centralni upravi v Beogradu. Podružnični odbori naj izvolijo takoj sodruga, ki bo vodil agitacijo, ter naj ga javijo do 15. julija centrali. Petčlanski odbor se je takoj izvolil.

V prihodnji številki bomo razložili način volitev in njih pomen, da boste lahko zainteresirali tudi neorganizirane železničarje.

Izredni občni zbor

„Splošne železn. organizacije Jugoslavije za Slovenijo“

se sklicuje na

nedeljo dne 3. avgusta 1924 ob 9. uri zjutraj v Delavskem domu v Ljubljani.

Dnevni red.

1. Delovanje organizacije.
2. Časopisje.
3. Volitev odbora.
5. Razno.

Vsaka podružnica pošlje svoje delegate in cicer tako, da odpade do prvih 100 članov 1 delegat, do drugih 150 članov 1 delegat, do 350 članov 1 delegat in do nadaljnjih 500 članov 1 delegat.

Podrobnosti se objavijo v posebnih okrožnicah.

Društveno vodstvo
Splošne žel. org. Jugoslavije.

Železničarski vestnik.

Pred volitvami v oblastno skupščino železničarske bolniške blagajne.

Bolniško zavarovanje bi moralo biti urejeno tako, da bi z nepredragim aparatom brez obremenjevanja zavarovanih članov v slučaju bolezni in nezgode nudilo prizadetim vso potrebno zdravniško in gmotno pomoč.

Da bi se dalo doseči to, bi se moralo na eni strani zahtevati od delodajalca (državo) za brezhibno poslovanje bolniške blagajne, na drugi strani pa dati delojemalcu popolno zastopstvo pri upravi humanitarnih fondov. Vzbuditi bi bilo treba pri delavcu in nastavljenju zaupanje v bolniško blagajno s tem, da se nastavi res prak-

tične in vestne ter priljudne zdravnike in omeji njih delokrog le na gotovo število članov ter se jim dovoli odrediti zdravila brez vsakih omejitev.

Članski prispevki na eni strani ne bi smeli presegati 1 odst. rednega zasluga in bi moral biti delodajalec obvezan prispevati najmanj 200 odst. iznosa članskih prispevkov ter prevzeti v svojo režijo vse zgradbe novih ambulatorijev. Zdravnikom bi se moralo dati primerno plačo, da ne bi bili primorani iskati si kruha drugod.

Le na ta način bo mogoče urediti zadovoljivo bolniško blagajno. Dokler

pa bo država potom svojih eksponentov upravljala premoženje bolniškega fonda, bo ležal ves ta kapital neizrabljen ter ne bo prinašal državi nikakega dobička, marveč le zgubo zavarovanim članom.

Okrog 8. avgusta 1924 bodo razpisana volitve v bolniško blagajno. Štiri leta ni čutila uprava potrebe za razpis volitev, samo da je lahko sama brez kontrole nas prizadetih sestavila vse pravilnike o bolniškem zavarovanju. Skozi štiri leta so gospodarili v bolniško blagajno tako, da so v nas vzbudili ne samo nezaupanje, ampak tudi strah.

Železničarji! Spomnite se nazaj, kako so bile rešene vaše prošnje za zdravljenje v Toplicah in specialno

Pravijo.

1. Pravijo, da dinar rapidno pada vsled tega, ker se bo bivšim južno železničarjem izplačal predujem.

2. Pravijo, da je g. inž. Šega s predvedbo nezadovoljen, ker mu je uradniški del prevedbe korigiral dr. Žerjav,

poduradniški pa generalna direkcija v Beogradu.

3. Pravijo, da gotovi uradniki, ki niso uradniki, ne reflektirajo več na svoja mesta pri strojnem oddelku, ker so jim odvzeli oziroma reducirali premogovne premije ter nameravajo radi tega iti k vožnji.

4. Pravijo, da je društvo strojevodij radi tega že vložilo oster protest na ministarstvo za notranje zadeve, ker bi bilo potem preveč železniških nezgod.

5. Pravijo, da je imelo „uradniško društvo“ svoj redni občni zbor, na katerem je bilo vsega skupaj 41 članov ter je predsednik hvalil tajnika in tajnik predsednika in se je končno sklenilo, da naj se to „potrebno in za železničarsko gibanje važno“ društvo zaenkrat še ne razpusti.

6. Pravijo, da se članarina za „Zv. Jugosl. Žel.“ in UŽC službeno odteguje skoro pri vseh jedinicah in da za to njih glasila prinašajo le odloke direkcije ter jamranje o slabem položaju.

Sodrugom v krajih, kjer še ni podružnice „Splošne železnič. organizacije“.

Vodstvo organizacije potrebuje točne podatke o lokalnih razmerah v posameznih postajah, ter je vaša dolžnost, sodrugi, v krajih, kjer še ni podružnice, da o vsem, kar se pri vas na železnici godi, kar je nepravilnega ali pristranskega, sporočate organizaciji vsaj enkrat mesečno.

Ako si sam v dotični postaji, poročaj sam; ako sta dva ali trije se domenite med seboj ter naj prevzame eden posle poročevalca. — Izgovor, da nisi izurjen v pisavi, ne velja, ker ne gledamo na obliko, ampak na stvarnost poročila.

Nadaljna vaša dolžnost je agitacija za organizacijo. Zato ne vrzite nikoli časopisa, ki ga preberete, za peč, ampak ga ponudite svojemu kolegu, da ga prebere in tako naprej. — Porabite svoj prosti čas parkrat na mesec za to, da še neorganiziranemu železničarju pojasnite pomen organizacije, da ga organizirate.

Ko vas je pet, ali več, sporočite takoj centrali, da ustanovi pri vas krajevno skupino, iz katere se bo potem kmalu razvila podružnica.

Sodrugi, posebno na prejšnjih državnih progah, na delo!

Splošna železničarska organizacija.

Konferenca „Splošne železničarske organiz. Jugoslavije“.

V nedeljo 29. junija t. l. se je vršila v Ljubljani v Delavskem domu konferenca „Splošne železničarske organizacije z dnevnim redom:

1. Volitve v bolniško blagajno.
2. Okrepitev organizacije.
3. Prevedba.
4. Razno.

Konference so se udeležile vse podružnice „Splošne železničarske organizacije“ po svojih delegatih. Jesenice so se pisмено opravičile, ker delegat ni mogel dobiti pravočasno dovoljenje za nakup kart. Torej tu se je že v praksi pokazala „dobrota“ jugoslovanskih vlastodržcev do jugoslovenskega železničarstva. Samo delegatov iz Logatca in iz Zidanmosta ni bilo. Morda jih dnevni red ne zanima in so z vsem zadovoljni.

K prvi točki je referent podrobno objasn timer pomen volitev v bolniško blagajno. Obrazložil je, da je z razpisom volitev dana železničarjem v roke moč, da si sami kujajo take razmere v bo-

dočem upravnem odboru bolniške blagajne, kakoršne bodo sposobne, da odgovarjajo potrebam članstva, torej delavstva in nastavlencev, ne pa kakor dosedaj, da so odgovarjale le „potrebam“ eksponentov delodajalca in njemu samemu. Volitve bodo pokazale koliko je res v železničarjih samih resne volje in stremeljenja, da si izboljšajo pogoje zdravljenja itd., in koliko je brezbriznosti in poleg še osebnega koristolovja ali kar je še hujše podkupljivosti v prilog kapitalistom. Takšni tipi so se javljali in se bodo javili tudi pri priliki volitve v bolniško blagajno, ki bodo obljubljali mnogo, samo, da bi železničarji glasovali za tiste, katere oni pokažejo, v resnici pa bodo prodali s tem le samega sebe in železničarje. Zato naj železničarji strnejo svoje vrste in oddajo glasove najboljšim in najpoštenjšim sodrugom.

Ravnatoko je očitel referent zadevo o prevedbi. Mi bomo o teh vprašanjih poročali še podrobneje. Danes priobčujemo nekaj tozadevnih člankov, da bodo čitatelji že nekoliko informirani.

K točki drugi je podal s. Makuc izčrpno sliko železničarskih organizacij od 1920. leta naprej. Pokazal je, da je med železničarji delovalo vedno dovolj takih elementov, ki jim je bila enotna organizacija trn v peti in so na migljaje in skrivne obljube gospodov kapitalistov, ki jih je bilo strah pred enotnostjo železničarjev, vrtali in vrtali, da so končno razrušili mogočno zgradbo: Za to so dobili skromno plačilo povišanja, protekcije itd.; za tem so se znašli zopet taki, ki so začeli snovati kategorijske organizacije, tudi ne iz ljubezni in hotenja pomagati železničarjem, nego da sebe s tem pokažejo gospodom in dobe za to tudi kak „priboljšek“, magari samo zlato medaljo. To so navadno ljudje, ki so poskušali že v raznih drugih organizacijah in so svojčas, ko je to kazalo ali vsaj dajalo upanja na komisarjatstvo, bili vneti komunisti. Razočarani, da se jim niso uresničile njihove osebne želje, so sedaj začeli razdirati, „dinjali se strankam in snovali kategorijske družbe. Tako se je enotna moč železničarjev razcepila in posledica so današnje razmere. Dokler pa železničarji sami ne bodo prišli do tega spoznanja, da je razcepljenost in neorganiziranost zanje poguba, se ne bo prav nič izboljšalo, nego vedno slabšalo. „Splošna železničarska organizacija“ kot razredna organizacija je na to vedno opozarjala, vabila v svoje vrste železničarje, delovala, da bi se številne organizacije ujedinile, a vse brez uspeha. Torej znak, da še železničarstvo ni prišlo do zdravega spoznanja in še se ne zaveda, da je le v skupnosti sila, a ne v posameznih gručah. Sliši se sicer kaj rado, da se takoj organizirajo neorganizirani železničarji, ko bi se enkrat organizacije ujedinile. To se sliši. Ali to govore le taki mrtvi železničarji, ki čakajo, da bi jim organizirani sodrugi kaj pribojevali, sami pa lepo vtaknili v žep trud drugih. Če je komu v resnici do samega sebe, ne bo tako govoril, nego šel in se organiziral. Ker le tedaj bo vse organizirano, ko bo vsak sam čutil, da mora biti organiziran ne glede ali je njegov sodrug organiziran ali ne. Tudi kaj radi povdarjajo organizirani v raznih kategorijskih organizacijah o ujedinenju v eno enotno organizacijo. Tudi to povdaranje je le izgovor nehotenja. Ker, če bi hoteli, bi se že organizirali. Jasno pa je, da se treba organizirati v organizaciji, ki se bori za vse železničarje brez izjeme, ne pa le za posameznike. Jasno je tudi, da je le mogoča skupnost v taki organizaciji, ki se bori kot razredna organizacija, ker ni in ne more biti nobene skupnosti in morda soglašanja z delavstvom in gospodo. To je pokazalo že dovolj slučajev in dovolj ponesrečenih poskusov. Izkoriščevalec ne bo nikdar dal drobtine izkoriščanemu, da bi mu to stoterokrat ne zaračunal. Železničar, ki drugače misli, ni lačen in ni v bedi. Organizirati se v taki enotni organizaciji, ki bi le pomagala lažje tlačeniti nad železničarjem, kakor to delajo nekatere „nacionalne“ organizacije, bi pomenilo le popolno tlačenje kapitalizmu. Kolike koristi je n. pr. Zveza jugoslovanskih železničarjev (sedaj preobrazovana v „Nacionalne železničarje“) čutilo vsi železničarji na svoji koži. Isto lahko

rečemo in še z večjim ogorčenjem o tudi „razredni“ organizaciji umirajočemu „Savezu železničara“, ki ga je osnoval Krekič razbivši Savez transportnih in Saobračajnih radnika in službenika. Strojvodje so se kaj radi organizirali v svojo kategorijsko društvo tudi še v Avstriji, kjer so celo imeli nadvojvode za svoje častne člane. Tukaj v Jugoslaviji pa še imajo za enkrat predsednike z zlatimi kolajnami. Vse to ni borba nego klečeplasto, prošnja za milostni košček belejšega kruha, nego ga dobivajo njihovi sodrugi železničarji, ki niso strojvodje. Mi pa nočemo prositi za to, kar nam gre, nego zahtevati in se boriti. Zahteva in pa borba pa bo uspešna le, če nas bo mnogo v enotnih vrstah in bo dajala uspehe vse večje in za vse, nego pa prošnja in klečeplasto za posameznike.

Uspehe enotnosti in močne borbene organizacije vidimo na Češkem, v Nemčiji, Avstriji in drugod.

Zato naj bo naše delo v tem, da „Splošna železničarska organizacija“ še bolj pomnoži svoje vrste in postane tako mogočen faktor v borbi pravic železničarjem.

Govorili so še drugi delegati. Končno je bil sprejet predlog, da naj se skliče izvanredni občni zbor z dnevnim redom: 1. Delovanje organizacije in predlogi za razširjenje. 2. Vprašanje časopisa. Tu se bi naj razpravljalo, kako ustvariti svoj list, ki bo pisal samo o železničarskih vprašanjih, in kako bi se dvignila „Strokovna Borba“, v katero pišejo sedaj vse stroke in se je poslužujejo v centralno slovensko strokovno glasilo. 3. Volitev novega odbora. Odbor bo trebalo spopolniti in v njega izbrati sveže delavne moči. 4. Razno.

Nove draginjske doklade za državno prometno osebje.

Draginjski razred	Uradniki 1. in 2. skupine I. kategorije	Uradniki 3. in 4. skupine I. kategorije in 1. skupine II. kategorije	Uradniki 5. in 6. skupine I. kategorije in 2. skupine II. kategorije	Uradniki 7., 8. in 9. skupine I. kategorije; 3., 4. in 5. skupine II. kategorije in 1. skupine III. kategorije	Uradniki 2., 3. in 4. skupine III. kategorije	Poduradniki I. in II. kategorije	Sluge	Opomba
	Din	Din	Din	Din	Din	Din	Din	
I.	1500	1300	1200	1100	1000	700	540	Beograd, Zemun, Sušak
II.	1300	1100	1000	900	800	600	500	VSrbiji in Č. gori mesta, v ostali državi kraji s sedežem sreskih obl.
III.	1200	1000	900	800	750	540	480	Vsi ostali kraji

To so mesečne osebne draginjske doklade. Poleg tega pa dobe uslužbenci še naslednje doklade:

1. Za zakonito ženo po 150 Din mesečno,

2. za vsakega otroka v zakonitem zakonu ali pozakonjenega otroka do 16. leta 150 Din.

Za ženo ne pripada ta doklada, ako je aktivna državna uslužbenka ali upokojenka, ali če ima mesečno nad

200 Din dohodkov iz neprimičnin ali iz osebnega dela.

Za otroka po 16. letu pristoja doklada:

a) za hčer, če gospodinja očetu, vdovcu;

b) za otroka, ki je duševno ali telesno trajno nesposoben za kakršnokoli delo;

c) če otrok nadaljuje šolanje, toda najdalje do 23. leta.

Prevedbe.

Dva meseca je že direkcija Ljubljana v porodnih popadkih in tekem meseca julija 1924 je pričakovati, da bo s pomočjo sedaj vladajoče politične klike in ob asistenci raznih „špecialistov“ zagledal luč belega dneva kreten, kateremu je že ob rojstvu prisojeno le kratko življenje.

Prevedba bo razglašena in ni čudno, da ta prevedba ne bo odgovarjala ne zakonu in ne zdravi pameti, ker komisija pač ni več vedela, kje se je drži glava, ker so dan na dan deževali novi ukazi, naredbe, rezervatni akti, dan na dan so prihajale nad njo deputacije za posamezne kategorije in še več za posameznike, izza njih hrbtov pa je grozilo temno oko politične stranke, komisija pa je v potu svojega obraza črtala in črtala in uvrščala v druge položaje.

Ene so prevajali po činih, v katerih so bili dosedaj ter so jim vsled tega šteli vojna leta, druge so prevajali po položajih, na katerih so dosedaj in se niso ozirali na nepopolno šolsko izobrazbo, pač pa so jim šteli po deset let izrednega avanzmaja in se je pri tem pripetil slučaj, da je bil eden uvrščen v tako visoko stopnjo, da bi moral priti že s tretjim letom k železnici, kar pa se gotovo ni zgodilo.

Tretje zopet so prevedli ne oziraje se na njih službo, katero vrše in za katero so sposobni, le po šolski izobrazbi. In tako bi lahko našli celo vrsto primerov, kar pa bomo storili takoj, ko bo prevedba uradno razglašena.

Že takoj, ko se je pragmatika s sodelovanjem Z. J. Ž. izdelovala in ko je bila lansko leto razglašena, smo se postavili na stališče, da to pragmatiko, ki nam je ugrabila sploh vse pravice odklanjamo ter smo zahtevali od poslanskih klubov, da sprejmejo naše protipredloge, kar pa je vladna večina preprečila. Krono pa si je spletla sedaj z izvajanjem te pragmatike — s prevedbo. Mi te prevedbe ne pripoznamo ter se bomo borili z vsemi sredstvi za to, da dosežemo za enkrat revizijo pragmatike in prevedbe s tozadevnimi

podatki. Ne bomo pa ostali le pri tem, ampak naša naloga bodi: „nova moderna, s sodelovanjem razrednih organizacij izdelana pragmatika.“

Naš boj ne sloni na protekciji, zavračamo s studom klečeplazenje okoli vlada joče klike kot sramotno in izdajalsko za ves železničarski stan, ki ga s tem bolj in bolj uklepajo in vežejo. Prepričani smo že danes, da si bo pragmatika položila zobe sama na sebi, ker vidimo v naprej, kako vzoren red in točno vršenje službe bo zavladalo na železnici. Napačna so pota vseh, ki streme le za uradniško častjo in kažejo s tem le svoj egoizem, ki pusti poleg sebe umirati svojega sotrpina.

Železničar, ako je le trohica razredne zavesti v tebi, stopi v razredno bojvno organizacijo, bori se pod njenim vodstvom ter jo podpiraj v tem, da čimprej doseže svoj namen in ti da novo pragmatiko, z dolžnostmi in pravicami, ki ti bo omogočila pošteno stanu primerno življenje.

Ker pa so bili marsikateri železničarji pri tej prevedbi prevedeni protizakonito in strašno zapostavljeni ter se bodo sigurno poslužili pota pritožbe na državni svet, naj vpošljejo vodstvu organizacije v Ljubljani naslednje podatke, da jih bo ta proučila, sestavila pritožbo, ki jo bodo potem vložili na državni svet, da ne bodo naredili napačnih korakov, ker se mora za vsako neugodno rešeno pritožbo plačati taksa 150 dinarjev.

Podatki, ki jih rabimo, so:

1. Ime, priimek, dosedanjí čin in službeno mesto,

2. podatki glede rojstva, pristojnosti in vstopa v službo,

3. podatki čez eventualne prejšnje državne ali javne službe,

4. podatki o odsluženju vojaškega roka,

5. podatki o šolski izobrazbi in strokovnih izpitih,

6. kratke pregled službovanja in na predovanja pri železnici,

7. kategorija, osnovna, položajna plača, v katero je preveden,

8. event. primeri, ko so bili kolegi z istimi pogoji boljše prevedeni.

Ta list oddajte svoji podružnici, ako pa je pri vas ni, ga vpošljite direktno centrali. Podružnica naj navedbe overovi ter jih takoj odpošlje centrali, ker je rok za pritožbe le 30 dni od dneva, ko bode obveščeni o prevedbi.

Tako bo zbrala organizacija ves material o protizakonitostih in korupciji pri prevedbi, da ga bo v prvem ugodnem trenutku predložila merodajnemu forumu, da se bo razpravljalo o tem v parlamentu.

8 tem pa naš boj v tej zadevi ni končan, ampak borili se bomo dotlej, da bomo izvajali železničarjem pragmatiko, ki ne bo bazirala na korupciji in uvažala klečeplastva, ampak bo predvidevala za pošteno delo tudi pošteno plačilo, za dolžnosti tudi pravice.

Zahteva po prevedbi progovnih, skladiščnih in postajnih delavcev.

Ministerski odlok Generalne direkcije br. 7555 je z 20. avgustom 1923 ukinil člen 7 začasnega pravilnika in odredil urne plače po merilu tržnih cen dotičnega okraja, v katerem se nahajajo delavci in podjetja.

Ta prevedba delavcev na urne plače je bil za direkcije tak težek porod, da so se komaj in komaj na pol izvršile. Posebno na ljubljanski direkciji kaj neradi prevajajo delavce na urne plače, tem gospodom se zdi škoda vsakega vinarja, ki bi ga naj delavec prejel več, kakor se to zdi njim, ki štejejo s tisočaki in deset-tisočaki.

Prevedba po kurilnicah in delavnicah se je vršila od januarja do junija, torej 6 mesecev, dasi teritorij ljubljanske direkcije ni tako velik. Zadnji so prevedeni delavci kurilnice Borovnica in Zidan most. Delavci na progah, skladiščih, postajah pa še sploh niso prevedeni.

Ker se že mora železničarstvo za vsako stvar boriti, pa naj si bo že to ukazano z odlukom ali ne, so sedaj tudi delavci skladišč, postaj in prog potom „Splošne železničarske organizacije“ vložili zahtevo na Generalno direkcijo državnih železnic, ter se bridko pritožujejo, da ljubljanska direkcija noče nič slišati o prevedbi. To zavlačevanje izgleda skoro tako, kakor da hoče ali da že kaznuje ljubljanska direkcija svoje najrevnejše plačane prožne, skladiščne in postajne delavce še s to kaznijo, da jih ne prevede. Delavci bi radi vedeli, kakšen greh so naredili, da se jih kaznuje. Najbrže ta, da niso še vsi organizirani.

Vloga zahteva, da se izplača diferenca med starimi in novimi plačami od 1. oktobra 1923 ali pa vsaj od tistega dne, ko so

se izplačali predjumi nastavljenecem. Dokler se pa to ne prevede in uredi, naj se delavstvu takoj izplača na te razlike predjumi od 500 Din do 1000 Din.

Predjumi so zopet — laž.

Hoteli so Žerjavovi demokrati vložiti železničarje in jim preskrbeti, da dobi pripadajoče jim predjume. Hvalili so se že ni govorili: Glejte, kaj smo Vam mi preskrbeli. Sedaj pa v je naenkrat nadelo, da predjumi ne bo in da mora prej. Narodna skupščina o tem sklepati. Torej... Naša delegacija, ki je bila v Beogradu, je pravilno poročala, kar se ji je neklo, a zato so je hoteli postaviti na laž.

O tem bomo poročali natančneje v prihodnji številki. Za sedaj povemo le to, da je to zopet dokaz, da nam je potrebna enotna „Splošna“ sicer org., ki stoji na razredno-bojevnem stališču.

Železničarji zlasti premikalno osebje — pozor!

Z izplačilom 1. julija 1924 se je začela izravnavati prispevkov za pokojninski in provizijski zavod. Uprava mora povrniti osebju že vplačane prispevke za čas od 16. oktobra 23 do 31. decembra 1923, obenem pa bo obtegnila v enem ali več obrokih zaostale prispevke, ki jih vsled podržavljenja ni ubrala od uslužbenecv.

Kakor smo predvideli je uprava posameznim odtegnila zneske po 10; do 50 dinarjev brez vsake navedbe zakaj so zneski odtegnjeni. — Ker bodo igrala ta v plačila pri odmeri pokojnin veliko vlogo, opozorjamo vse, katerim so bili sedaj zneski za pokojninski zavod odtegnjeni, da si dajo od sedaj na izplačilnem listu od z računovodje specificirati zakaj in za kako dobo so bili znski odtegnjeni ter naj potem dotične listke dobro shranijo, da jih bodo ob upokojitvi lahko predložili.

Važno je namreč, da se odtegne sedaj 10% posebni prispevek za obrestni vred za dokupljeno člansko dobo dobičnim, katerim so bile prošnje še kot staro upravo ugodno rešene ter vsemu premikalnemu osebju razlika med 4% in 6% pododatkul XII/A za čas od 1. julija 1920 do 15 oktobra 1923, onemu premikalnemu osebju pa, ki vložila lansko leto dotične izjave, da so pripravljeni plačati torazliko, pa se bo odtegnila razlika za ves čas službe do največ 1. januarja 1914 nazaj.

V slučaju, da ne dobite otem vstetju posebnih obvestil, sbrani dobro te izplačilne listke, iz katerih je razvidno, da ste plačali diferenco med 4% in 6% prispevki.

enako se je obnašal strojar Pišler Ignac. Tem zapeljanim delavcem javno v listu povejte, da naj se spametujejo in da naj ne onečlašajo več naših sodrugov. Sicer bomo morali z našimi drugače spregovoriti.

V tovarni „Indus“ na Vrhniki se nahaja zidar Adamič Mirko „orjunaš“, ki je bil 1. junija 1924 v Trbovljah. Sodrugi v tovarni usnja „Indus“ na Vrhniki, stojte na straži in povejte temu „junaku“, zakaj ni branil narod v juljski krajini, kamor je pristojen.

Gostilno Kunstelj Ignac, po domače pri „Nacetu“, naj delavstvo dobro pogleda. Tam se zbira „Orjuna“, ki ima svoja posvetovanja. Enako velja za trgovino z mešanin blagom Pavle Šimnič, ki sicer skuša zakrivati simpatije z „Orjuno“. Gostilničar „Kos“ in urar „Košmrl“ pa živita menda od Orjunašev. To treba vedeti in delavstvo zna, kaj je storiti. Kdor me sovraži, tega se ogibljem.

Tudi vrhniško delavstvo mora povsod nastopati proti „Orjuni“ in njeni zalegi „Sokol“, ogibati se njih lokalov in trgovin.

Naši sodrugi in somišljeniki tudi ne smejo imeti nobenega orjunaša na svojem stanovanju, ker sicer niso varni niti življenja.

Iz Vača.

Izid volitev na Vačah je izpadel sledeče: Volivcev se je udeležilo 143. SLS 43 glasov: tri odbornike; SKS vezana z gospodarsko so dobile 79 glasov: pet odbornikov in tudi naša delavska stranka je prvič postavila listo in je dobila 21 glasov: eden odbornik. Vsa čast našim zavednim volilcem, da se niso prodali našim nasprotnikom za čašo čaja in golaž. Res se je nekaj delavcev prodalo, katerim bodo pa naši liberalci dobro zaračunili golaž in čaj, kateri je bil gotovo zelo sladak in z žganjem zalit, da so šli lažje voliti. Tudi pripomnimo, da so naši napredni Vačani pisali orjunaški „Domovini“ št. 26, da bodo v Reberškovo skrinjico pokazali figo; če imajo tudi celo kišto fig, pa le niso udušile naših 21 zavednih volilcev. Pomagali so jim k zmagi tudi njihovi konji, golaž in čaj z rumom in ko še to ni zadostovalo so jim še štiri njihovi pomagači pripeljali iz postelje bolnega starčka pod roko, kateri je bil pa že tako slab, da ni mogel spustiti kroglice. Moral je dati pooblastilo, da jim je dal glas, kar jim pa ni dosti koristilo. Sedaj bodo pa že lahko počivali do prihodnjih volitev, ker so se sedaj zelo izmuzili in utrudili. — Delavci in kmetje spregledujejo in misel, da se združimo delavci in kmetje v delavsko kmečkem bloku, zmaguje in dobiva upliv. Prihodnjič pišem več. — F. K.

Trbovlje.

„Jutro“ in „Narod“, katere liste po 1. juniju ne sme naročati noben pošten delavec, sta pisala, da smo mi delavci pripravljali napad na Orjunce 1. junija. Vsak pameten človek ve, da če bi mi res hoteli pobiti 1. VI. Orjunce, da bi od vseh Orjuncev ne prišel niti eden živ iz Trbovlja. Da pa so nasprotno Orjunci pripravljali napad na nič hudega sluteče rudarje, smo že večkrat dokazali. Danes k tem dokazom pridajamo še en nov dokaz:

30. V. je poslal glavar Trboveljske Orjune znani Kukenberg, katerega še po 1. juniju izogiba vsak pošten človek, k s. Kačniku pošto, da naj 1. VI. nikar ne hodi v Rudarski dom, ker je doma bolj na varnem. Torej so Orjunaši že precej časa morali vedeti in se pripravljati na pokolj in požig.

V rudniškem konsumu je gnezdo Orjuncev. Sedaj pripravljamo akcijo, da se preselimo iz tega orjunaškega konsumu k trgovcem, ki niso orjunci. Orjunce pa bo ravnatelj Pauer lahko zaposlil drugje, kje to mu bosta svetovala Orjunca Pleškovič in Kos, ki sta tako huda nacionalista, da se pustita protežirati od Nemcev in Madjarov.

Z nestrpnostjo pričakujemo procesa radi 1. VI. Kako kazni bodo dobili morilci in požigalci in tisti, ki so jih v to napeljali?

Ljubljana-Jugometalija. Ena izmed znamenitih socialističnih trdnjav v Ljubljani je zadruga Jugometalije. Vse obojbe od vrha do tal je socialistijskega „duha“; vodstvo zadruge samo (gospoda Hladnik, Otorepec in gospodična pisarniška moč) je socialistična, pa so še ostali delavci zapisani v Golmajerjevi organizaciji. Članarino jim kar v pisarni odtegaajo od plače. Niti vajencem, ki za svoje trdo

delo zaslužijo po bore 140 kron na teden, ne priznasejo — jemljejo jim po 20 K. Nič čudnega ni to! Oni priganjači, ki zapisujejo „štraf“ in psujejo delavce, so ob enem eksekutorji socialpatrijotskih organizacij, ki vežejo delavcem oči in jim upogibajo hrbte za izkoriščanje. Ta dva opravka pač spadajo v eno roko.

Stvar pa s tem še ni opravljena. Zadruga ima tri vajence in spor z nekim kleparskim mojstrom, ki naj se uredi pred sodiščem. Pa razmišlja socialistično vodstvo: kdo bo rešil našo siroto Jugometalijo iz zagate, če ne vajenci? Saj na primer tudi pri podeželskih mojstrih opravljajo vajenci še druga dela, ki takorekoč ne spadajo neposredno k obrti, plenice pero in bolne otroke zbirajo pozno v noč. Jugometalija nima otrok in plenice, pa bodo šli vajenci pred sodišče in bodo lagali in po krivem pričali za nas. — In napisalo je vodstvo troje listov, za vsakega vajenca po enega, in naj se fantje nauče in deklamirajo pred gospodom preiskovalnim sodnikom. Pa je odrekel ta načrt.

Ko so bili zasliševani, je prvi (naš mladi sodrug Kosmač) odkrito povedal, da ga takrat še ni bilo pri podjetju in o stvari nič ne ve. Njegova tovariša sta deklamirala, kot so gospodje bili zapisali na list. Pa sta pesmi bili menda preveč podobni ena drugi (o preprosti gospod načelnik!) in je sodnik pričama v žepu potipal in odkril pregrešni list. Še sodrug Kosmač je svojega priložil. Vodstvo je bilo blamirano, gospodje so se maščevali nad s. Kosmačem, zlasti še, ker zahaja k našemu telovadnemu odseku. Šikanirali so ga in mu onemogočili obstanek pri zadrugi. Pri odhodu mu načelnik ni hotel izplačati tedenske mezde in mu izdati potrdila, da se je 11 mesecev učil pri podjetju. To so šikane, vredne socialist!

Jugometalija je kričeč primer socialfašistične morale in razrednosti. Tisti lopovski socialfašisti, ki nam vsak dan očitajo, da kvarimo mladino, ker jo vodimo v boj proti izkoriščanju, pošiljajo mlade vajence pred sodišče lagat za podjetnika, ki te vajence izkorišča. Sodrugi delavci pri Jugometaliji, pljunite v obraz tem propalicam — pridružite se našim borbenim vrstam, da obračunamo z izkoriščevalci in njihovimi valpti! Mlad proletarec.

Litija.

Gnezdo Orjune je — sokolstvo. Po žalostnem trboveljskem dogodku smo primorani nekoliko opisati litijsko „sokolstvo“ — oziroma orjunaše, katerim je začel greben rasti. Nekoč se je nek tukajšnji restavrater izrazil, da bo sedaj po trboveljskih dogodkih litijsko sokolstvo oziroma Orjuna počela delovati po nacionalnem fašistovskem programu. Primorani smo jih nekoliko navesti, da se bodo delavci in kmetje znali ravnati: F. kovač v Šmartni pri Litiji, Š. restavratar, L. tovarnar, L. trgovec, D. posestnik in lesni trgovec, Jelnikar Anton odbornik Orjune, Kolmam odbornik, Kolbe odbornik, K. nadpaznik v pokoju, Kunstler mladi, odbornik, K. st., lesni trgovec in žagar, H. sod. oficij. blag. Ž. brivec, T. posestnik in konjski mešetar, B. posestnik, gostilničar in žagar. Zaje Ivan, kočarja sin, Ferbiri, poštni praktikant, Taufar, odbornik, ter večina Sokola in tukajšna birokracija so člani Orjune. Toliko za sedaj sporočamo. Drugi še pridejo na vrsto. Opozorjamo zavedne kmete in delavce, ako znate, kateri so člani Orjune, v javnost z njimi, da celi svet ve, kdo je vaš sovražnik. Pripominjamo tudi nekoliko natančneje glede sokolstva, da se je nekoč v restavraciji „Pri pošti“ neki orjunaš bahal s svojo legitimacijo Orjune in Sokola, češ, koliko prednosti ima sedaj! ter da ima polovično vožnjo, ako ima Orjuna kje kako manifestacijo ali kaj družega. Toliko smo prepričani, da je Sokol gnezdo Orjune, ker imajo izkaznice z obema napisoma. Delavci in kmeti zapomnite si to! Dolej je bilo še mnogo delavcev pri Sokolu, Sokol vzgaja orjunaše, ter hoče napraviti iz proletarskih otrok janičarje. Zato je delavcem in kmetom boj proti Orjuni neobhodno potreben. Vsem nezavednim kmetom in delavcem je treba razložiti, da je „Sokol“ in birokracija — Orjuna.

Proletarci.

Trbovlje.

Slučaj Mirko Mrzel, trg. potnik, Trbovlje.

Dne 1. junija sem šel h kosilu v gostilno Počivavšek. Ko pridem do kapele poleg te gostilne, me obstopi 5 uniformiranih orjunašev in eden izmed njih zavpije: „Ruke u vis!“ Sledil sem njih ukazu — saj so meleti name pet repetirk. Prebrskali so mi žepa, zanimali se za moje

Dopisi „Borbe“.

Črna.

Rudnik je ponovno skrčil prejemke delavcev, koji še nikdar v kupni moči niso bili na oni višini kot pred vojno. Skoro brez pridržka sprejme uprava rudnika v delo tudi vsakega ruskega vraglovca, medtem ko čisto bližnje in daljnje domačine pod raznimi pretvezami odklanja! Socialisti Bernotovega kova to in še mnogo drugega popolnoma mirno gledajo, ne da bi se poslužili vajeti, ki jih imajo. Praznik dela smo obhajali v Mežici, za manifestiranje se je nam prav olikano zahvalil g. Kocjančič iz Krškega, s tem da je pri predavanju po končanem obhodu odrekal pravico do manifestiranja vsem menda politično neorganiziranim. Zavedajoč se svoje slabosti, Bernotovci niso imeli na poziv svojega govornika toliko poguma, da vzkliknejo Živijo 1. maj. Tukajšnji častilci Bernotovega pravilnika so čimdalje bolj v skrbeh, pa ne radi kapitalistov, ampak radi našega iskrenega „Glasu svobode“, ki prihaja v vedno večjem številu in katerega razredno zavedni sodrugi v veliko jezo socialpatriotov z vedno večjim zanimanjem čitajo. Vsem zavednim proletarcem pa kličemo ponovno: Na delo! Na agitacijo za list „Glas svobode“, to je naša dolžnost! Proč z demagovom!

Orjunašev pri nas nimamo. Nekaj so se zbirali in hoteli ustanoviti krajevno organizacijo, pa jim ni šlo. Pri nas orjunce ne maramo in zato se tudi tisti, ki bi hoteli imeti črno uniformo, ne upajo na dan. M.

Hrastnik.

V propagandnem, rdečem tednu sem se udeleževal takole: Najpreje sem šel v „fantovski dom“, sklical vse samce skupaj, ter jim obrazložil položaj delavskega tiska, potrebo naročbe na resničen proletarski list, ter končno pozival vse, da kdor sovraži laži buržujskega časopisja, ter kdo spoštuje naš časopis z etičnega ter resnicoljubnega stališča, naj pokaže tudi dejansko: in to je, da se vsak proletarec takoj nardi na naš list. Sledila so nato kratka pojasnila nekaternikom, nakar so kompaktno skoro vsi se naročili na naš list. Stvar je bila pri kraju.

Potem sem šel na ulico, in katerega sem poznal, da je pošten sodrug ali sodružica, sem mu stvar ter položaj delavskega tiska obrazložil in postal je naročnik. Spoznal sem, da je treba vsakemu posamezniku ali skupini stvar analitično prikazati, kaj je tisk, kakkega pomena je, kako je naše orožje proti tedenčnemu buržujskemu časopisju, in videl sem, da je mnogo še naših somišljenikov. Tako sem deloval, kar je razvidno, nabral sem 50 naročnikov. Fr. Kr.

Vrhnika.

Obelodanite v listu, da so sodrugi v tovarni „Indus“ na Vrhniki, t. j. sodrug Dogša in Podgajski nabrala Din 138 za trboveljske žrtve. Pri tej priliki je strojarski pomočnik Suhadelnik in njegov brat izustil sramotno besedo, da za trboveljske barabe ne daruje,

personalije (ime, poklic), a mojim izpovedbam niso verjeli. Nato izginijo uniformirani orjunaši, obkolijo me drugi, ki niso bili ne v uniformah, ne v civilu: opanke, ženske nogavice, sportne hlače, šimi-klobuke, brez suknjača, v eni roki batino, v drugi revolver. Tako so me stražili četrte ure, revolverje naperjene na čelo. Prosil sem, naj me izpuste, klical orožnike na pomoč — zaman. Z mostovžev rudniških hiš so ljudje opazovali ves prizor in plašno čakali, kaj bo.

Nato se mi približa uniformiran orjunaš in pravi po hrvaško: „Čakaj, ti komunistična svinja, da pride naš komandant.“ Čez kakih pet minut res pride poveljnik, velik, razbojniškega, čisto škiptarskega obraza. Tedaj pristopijo trije uniformirani orjunaši in me odvedejo pred poveljnika, ki mi ukaže: „deset korakov naprej — ruke u vis!“ Občinstvo pa, ki je prisostvovalo prizoru, zakliče: Zdaj glejte, kako bomo obesili vašo komunistično k...o.“ Odvedejo me k bližnjemu drevesu in se pripravljajo na justifikacijo. Eden orjunašev mi zarine repetirko v sence in pravi hrvaški: „Glej ti komunistični kolovodja, kako ti dom gori! Potem pogineš ko pes!“ Ozrl sem se — iznad „Rudarskega doma“ se je valil dim. Gledalci so od daleč klicali, naj me puste. V zadnjem hipu me reši znanec Kokalj Viktor, ki uveri orjunaše o moji nedolžnosti. — Bil sem prost.

MILE KLOPČIČ:

Žrtvam.

*Iz prs, ki blagor drugim so delila,
iz prs, ki so viharjem kljubovala,
iz prs, ki carjem so nasprotovale,
iz prs, ki izdajice so dojila,
se kri kot iz fontane je ulila.
Tedaj so rjava prsa vztrepetala,
očesa po osveti so kričala,
in roka v blede pest se je sklenila.
Zastave naše objel je črni flor...
O Vaš pogled poslednji! Ne, zaman
ni bila Vaša kri. Nekoč, bo dan,
nekoč zenit neba, некоč upor.
Kri zopet bo curljala kot fontane,
obrazi bodo grizli v otomane!*

(Iz zbirke sonetov človeka množice.)

Mladinski vestnik

IV. Kongres KMI.

Dobili smo sledeče poročilo: Dne 17. junija se je začelo zasedanje IV. kongresa Komunistične Mladinske Internacionalne v Moskvi. Prišlo je 18 članov izvrševalnega odbora in 40 delegatov iz vseh delov sveta. — Pri tej priliki si oglejmo, kakšni so bili uspehi KMI od III. do IV. kongresa (od decembra 1922 do danes).

Takoj moramo konstatirati dvoje: 1. sklepi III. kongresa, ki so podali konkretna navodila za delo „k masam“, so se docela obnesli; 2. doba med obema kongresoma je doba stalno napredajočega vsestranskega porasta KMI, zlasti njenih najvažnejših sekcij.

Glavni uspeh sem od III. kongresa je torej, da se je KMI razmahnila kot organizacija mas, kar ji je uspelo s tem, da se je preorganizirala na podlagi obratnih celic. Na ta način je prenesla težišče iz lokala v obrat, od članov se je okrenila k masam, iz propagandne je postala prava bojovna organizacija. Umevno je, da ta preorganizacija še dolgo ni končana; toda število celic, ki jih je komunistična mladina otvorila že širom celega sveta (največ nemška, češka in francoska), jasno priča, da postaja mednarodni revolucionarni mladinski pokret pokret širokih mas. Temu primerno je poskočilo tudi število članstva: v Rusiji za 60%, v Nemčiji pred ilegaliteto za 150%, v Franciji za 75%, v Čehoslovaški za 63%, v Angliji za 100%, v Ameriki za 100%, v Italiji za 125% — to so podatki od najvažnejših držav. Sporedno s številčnim razvojem

Izmotovanje.

Na dopis „Iz Ruš“ v prejšnji številki „Strokovne Borbe“ smo dobili od prizadetih sledeči „popravek“, katerega priobčujemo, čeprav ne odgovarja določilom § 19 tiskovnega zakona, na katerega se prizadeti sklicujejo. „Popravek“ priobčujemo zato, ker se iz njega vidi, da naš dopisnik ni bil tako slabo informiran, kakor bi hoteli to popravkarji. Dokler ne pride do sodnijske obravnave, na kateri se bo prečitalo ovadbo je o stvari težko govoriti iz ovadbe pa bo razvidno, iz katerih vrst in iz katerih ust je žandarmerija črpala material za strašno in smešno ovadbo. „Poslani popravek“ glasi:

Sklicujoč se na § 19. tisk. zak. zahtevamo podpisani na članek v „Strokovni borbi“ št. 18 z dne 28. junija 1924 pod naslovom „Iz Ruš“ na tisti strani in rubriki v prihodnji številki omenjenega lista sledeči popravek:

Ni res, da bi s. s. Cerk, Marinšek in Moravčnik katerega denuncirali; res je, da so imenovani zaupniki večkrat opozorili Papeža, Haliniča, Razgona in več drugih od nezavisne stranke, naj premislijo, kaj govorijo, sicer se jim lahko pripeti to, kar se je zgodilo dne 18. junija.

Ni res, da bi kdo izstopil radi omenjenih dogodkov iz tukajšne strokovne organizacije, nasprotno, vsak dan se prijavljajo novi člani.

Vašemu dopisniku iz Ruš bo treba povedati, da ima laž kratke noge. V slučaju, da vam sporoči spet kaj novega, naj napiše to, kar je res, da ne bo treba teh neljubih popravkov.

Ruše, dne 1. junija 1924.
Bog. Moravčnik, Al. Marinšek, Al. Cerk.

Kaj je bistvo „popravka“? Da je res, da so prizadeti opozarjali naše sodruga, da jih bodo zaprli, če bodo kaj takega govorili.

Kdo pa je zato postavljen v delavskih vrstah, da grozi z aretacijami, če se kaj govori? V družbi zavednih delavcev, ki niso špijoni in denuncianti, se lahko svobodno in brez cenzure govori. Če pa smatra kdo, da je njegova dolžnost, da delavca opozarja, da o kaki stvari ne sme govoriti in mu zažuga, da se bo kaj zgodilo, če ne preneha, ali ni to policijsko obnašanje, ki dokazuje, da je dotični v ožji zvezi s policijo kot z delavstvom?

Kakor rečeno se bo zadeva razčistila na obravnavi, če pride do nje. Do tedaj pa je za nas stvar rešena.

sijajno vzdržali skozi ilegalno dobo in pokret vzdržali na višini.

Jasne so naloge ob IV. kongresu: še z večjo energijo nadaljevati z obratnimi celicami, pojačati politično aktivnost, antifašistični in antimilitaristični pokret, gospodarski boj in prosveto. Zmerom pa je imeti pred očmi parolo: K masam, k leninizmu!

Ljubljana. Pri nas naše gibanje kljub nasprotovanju orjune, policije in vseh oblasti dobro napreduje. Vršijo se redni sestanki ZDMJ, telovadna sekcija pridobiva vsak teden novih članov. Na Viču kjer je enotna fronta orjune in policije najbolj prisrčna (pravzaprav je to neke vrste simbioza: orjunci so policijski psi, ki vohajo za našimi sestanki in nas denuncirajo, policija te sestanke razganja in v zahvalo štiti orjunske hrbte) se morajo naši sestanki vršiti na prostem. Mladi delavci čezdalje bolj uvidevajo, da je fašizem njih pogibel, in z navdušenjem propagirajo proti njemu. In čeprav nam oblast pri vsaki kretnji gleda pod prste, mi že najdemo kako sredstvo, da ga izkoristimo v dobrobit našega pokreta. Zraven pa ne popuščamo dela znotraj naših organizacij. Telovadba se vrši v dveh telovadnicah (na Prulah in v Šiški) po dvakrat na teden za člane, po dvakrat za članice. Dramatični odsek, ki je zadnji čas malo zadremal, se zopet probuja.

Sodruzi in sodružice! Jačajte naše vrste, dovajajte novih sodrugov in sodružic v našo organizacijo, da nas bo dosti, ko se bomo spogledali z nasprotniki. — Naprej, kljub vsemu! **Omladinec.**

Hrastnik. Prvojunski dogodki v Trbovljah so v našem grabnu odjeknili precej močno. Duhovi med delavstvom so se malo razgibali, obrtniki in trgovci se zgražajo nad orjuno, kar jih pa je orjuncem, jih bojkotiramo. Žandarmerija se spočetka ni brigala za nas, potem pa je — pač na višji ukaz — z oboroženo roko posegla vmes. Najprej je aretirala sodruga Kozarja in ga izročila v celjsko jetnišnico, bržkone brez razloga, kakor so se gospodje po vojni navadili zapirati naše sodruga. Potem so zaprli podružnico „Vesne“, ki je ves čas tako lepo napredovala in je zlasti na tolevalnem polju beležila lepe uspehe. Izšnofali so odbor Zveze delavske mladine in so stikali za pravili, čeprav bi tega ne smeli, ker je ZDM politična organizacija. Pravil jim nismo nosili pod nos. — Naša mladina se bo kljub vsem preganjalcem in nasiljem gibala naprej. Ne samo to, naše vrste vsak dan narasčajo, in ko bodo narasle v dosti močan veletok, takrat — takrat bo povodenj. **Hrastničan.**

ZDMJ.

Od nekaterih krajevnih organizacij prihajajo poročila, da jim oblasti (žandarmerija) na vse mogoče načine ovirajo delo (glej dopise!). Sodruzi, ne bojte se ne orjunaških denuncijacij od beograjske vlade za celo državo. Oklenite se je kot svoje edine borbeno organizacije, pridobivajte ji novih članov, širite jo med kmečko mladino. Če vam žandarji poberejo zapisnike in vas izženejo iz lokalov, spišite nove sezname in zborujte dalje v gozdu! In s tem se boste posluževali samo pravice, ki vam jo jamči zakon o svobodi združevanja. Samo na ta način bomo kos reakciji.

Kljub vsemu — na delo za ZDMJ.

Hrastnik.

V sredo je žandarmerija aretirala dva mlada sodruga: Kačiča in Kobarja. Vzrok te aretacije sega bržkone za teden dni nazaj, ko so žandarji v lokalu ZDMJ zaplenili denar in vse papirje (med drugimi seznam članov), obleteli vse Hrastnik, obiskali vse člane na domu in sestavljali dolge zapisnike o rojstni letnici, poklicu in take reči. Aretili so pač tudi ta dva sodruga iz stičnih razlogov, kot so bili sodruga Kozarja — namreč iz nobenih. Hrastniški omladinci pa se ne boje niti državnega pravdnika, ki daje odloke za take reči, niti žandarskega narednika, ki hoče imeti dovoljen dostop k sejam odbora in sestankom. **Omladinec.**

Trbovlje.

Pri nas je reakcija še zmerom v deliriju. Žandarji se pehajo, z aretacijami so napravili mal presledek in so se vrgli na hišne preiskave. Seveda se jim zle nevarni predvsem omladinci. Zadnjič so brskali po stanovanjih in naposled srečno iztaknili nekaj izvodov „Iskre“ (to je glasilo ZDMJ, ki kot legalen list izhaja v Zagrebu) in jih odnesli. Vendar pa so že malo spremenili svoj nazor o združ-

valni svobodi. Dočim sprva sploh niso dovolili, da se zbira v domu več ljudi, so zdaj omejili to „odredbo“ na omladince, ki ne smejo imeti sestankov. Vendar se omladinci shajajo vsak dan in se bodo še shajali, ko žandarjev in tega režima nikjer več ne bo. **Zvezar.**

Hrastnik.

Težko je slovenskemu proletariatu v teh dneh, težko tudi nam v Hrastniku. Žandarji preže ob cesti kot roparski vitezi iz srednjega veka in love ljudi. Omladince zapirajo, ker so najbolj zavedni in najbolj revolucionarni. Toda kljub temu je vse naše delavstvo, vsa kmečka okolica, vsa poštena javnost proti zločinskemu režimu in orjuni. — V nedeljo so orjunaški ognjegasci pri orjunaškem oštrju Hofbauerju (je to „narodno“ ime?) napravili „veliko“ veselico. Toda delavci so jo bojkotirali in uspeh je bil nadvse klavern. Še bolj klavern pa je bil konec: padlo je par klicev proti orjuni, nastala je gneča, žandarji so prišli mirit s puškinimi kopiti, nekdo je enkrat ali dvakrat celo sprožil revolver. Ljudje na cesti so klicali proti orjuni — gospodje orjunaši so jo težkih glav in pobitih src potegnili spat. — Kakor vidite, imamo še orjuno pri nas. Ampak žalostna je majka! — Za enkrat bomo razen Hofbauerja imenovali še par njenih najbolj navdušenih sobojevnikov: trgovec Bevc (o katerem se govori pri nas, da je 1. junija v Trbovljah oklofutal Fakina pred smrtjo), mesar Ribnikar (o njem pravijo, da je 1. junija streljal — proti tem govoricam še ni nastopil), trgovec Štih (imenoval je sodruga, ki so se branili pred fašisti, za svinje). Nismo obelodanili, gospodje, vaših imen zavoljo vaše — nacionalne veličine, zavoljo siromaščine smo vas zaznamovali. Vam pa, sodruzi, ki so vas ti gospodje uvrstili med svinje, ki so streljali po vas in svojega zverinstva niso mogli zadržati celo ob zadnji uri, vam samo eno: izogibajte se konjedercev! **Hrastničan.**

Izjava.

Na objavo v Borbi z dne 16. t. m. glede sprejema, oziroma pokazane simpatije do orjunašev v Trbovljah, med katerimi je tudi moje ime, sem primoran odgovoriti sledeče:

Resnica je, da je bila hiša, v kateri se nahaja moja trgovina, okrašena z zastavami. Kot najemnik pa ne morem biti odgovoren za mišljenje in početje mojih sosedov sonajemnikov. Zame kot tacega izjavljam in lahko tudi dokažem, da se do danes nisem udeleževal pri nikaki politični organizaciji, sem samo trgovec in nič več. Kar se pa tiče simpatije do delavstva, pokazal sem pri lanski stavki, dasi sem bil začetnik; to bodo vedeli moji odjemalci. Toliko v vednost, ter prosim, da se me tozadevno ne vlačijo po časopisih. **Al. Germ, trgovec.**

Trbovlje.

Večina delavcev, ki so do sedaj občevali v gostilni Križanič (Spancu) so izpovedali, da je Križanič samo najemnik in ni bil še nikdar sovražen delavstvu; zastava, ki je visela raz hiše, so razbesile druge stranke v hiši. **Trboveljski rudarji.**

Zadruga Delavski Dom v Zagorju.

VABILO
na

:: OBČNI ZBOR ::

ki se vrši

v nedeljo dne 29. julija 1924 ob 3. uri popoldne v Delavski Domu v Zagorju

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Nadomestne volitve.
3. Razno.

Pozivamo k polnoštevilni udeležbi.

Načelstvo.

Organizacijam in Strokovnim Svetom izven Ljubljane sporočamo, da so predavatelji na razpolago! Organizacija, ki bi hotela prirediti predavanje, naj javi vsaj sedem dni preje čas in kraj predavanja K. S. S. Stroške nosi organizacija ali Strokovni Svet, ki priredi predavanje, oziroma ki naroči predavatelja. K. S. S. Ljubljana.

Lastnik: Zveza neodvisnih strokovnih organizacij za Slovenijo. — Odgovorni urednik Vuk Ivan. — Tisk tiskarne J. Pavliček Kočevje.